

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Waplewo/ Pomorze/ Prusy, Cesarstwo Niemieckie (II Rzesza)

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

zbiory Sierakowskich

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna)

kolekcja prywatna

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

kolekcja i wystrój dworu obejmowały galerię obrazów (w katalogu zapisanych 261 dzieł malarstwa europejskiego, niemieckiego, niderlandzkiego i flamandzkiego, włoskiego, francuskiego), galerię portretów rodowych (75) oraz rzeźbę, przedmioty rzemiosła artystycznego: meble (głównie gdańskie i holenderskie), wyroby z porcelany, brązu i kości słoniowej, miniatury, dawne stroje, wykopaliska i militaria.

Zakres chronologiczny działalności

1870-1939

Dostępność

Ograniczona (goście, badacze, artyści)

Typ relacji instytucji wobec pamięci

mnemoniczna, komemoratywna, patrymonialna

Rodzaj pamięci

indywidualna; społeczna/ szlachecka

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar artystyczny/ sztuka powszechna: malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne; sztuka polska: rzemiosło artystyczne

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Muzeum Narodowe w Gdańsku, odd. Muzeum Tradycji Szlacheckiej; Pomorski Ośrodek Kontaktów z Polonią Waplewo Wielkie Powiat sztumski Gmina Stary Targ 82-410 Stary Targ	
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	tel. +48 55 277 15 68 waplewo@mng.gda.pl	
GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadopt owany)		Dwór wzniesiony na pozostałościach budynku siedemnastowiecznego, rozbudowany ok. 1800 dla Sierakowskich; kolejny raz rozbudowany 1880

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

xxx

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Zbiory rodowe, galeria malarstwa europejskiego, zbiór pamiątek i rzemiosła narodowego (meble gdańskie)

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Europa, Rzeczpospolita

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Sierakowski Antoni (1783-1842), ziemianin, przyjaciel Chopina (gościł on w Waplewie 1827), twórca zrębów waplewskiej kolekcji malarstwa

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Sierakowski Alfons (1816-1886), ziemianin, działacz społeczny i oświatowy;
Sierakowska z Sołtanów Maria, żona Alfonsa

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

xxx

Kalendarium (historia instytucji)

Pałac w Waplewie Wielkim został wzniesiony w XVII w. na zlecenie podkomorzego malborskiego, później chełmińskiego, Kazimierza Zawadzkiego. Od 1765 roku właścicielami majątku była rodzina Sierakowskich. W XVIII w. wokół rezydencji stworzono założenie parkowe, czerpiące wzorów angielskich i francuskich. W XIX w. dwór dwukrotnie rozbudowywano. W 1800 roku nadano mu formy klasycystyczne, w czasie kolejnej przebudowy (1888) przekształcono południową i zachodnią fasadę. Waplewo było ważnym ośrodkiem polskości na terenie zaboru pruskiego. Słynęło ono nie tylko z gościnności gospodarzy, ale również znakomitych zbiorów artystycznych i biblioteki. Wśród gości hrabiów Sierakowskich znaleźli się m.in. Fryderyk Chopin (1827), Józef Ignacy Kraszewski (1867), r., Oskar Kolberg (1875), Jan Matejko (1877), Elwiro Andriolli (1890).

Kolekcja artystyczna rodziny Sierakowskich gromadzona była od XVIII w. Początkowo obiekty stanowiły część wyposażenia pomieszczeń dworskich, z biegiem lat zbiór nabrał cech świadomie kształtowanej kolekcji. Zręby kolekcji malarstwa stworzył Antoni Sierakowski (1783-1842), a o jej rozwój dbali Alfons Sierakowski (1816-1886) wraz z żoną Marią z Sołtanów Sierakowską. W 1878 roku, na zlecenie hrabiów Sierakowskich sporządzony został przez Klemensa Rodziewicza katalog zbioru obrazów oraz innych przedmiotów sztuki.

Kolekcja i wystrój dworu obejmowały galerię obrazów (w katalogu zapisanych 261 dzieł malarstwa europejskiego, niemieckiego, niderlandzkiego i flamandzkiego, włoskiego, francuskiego), galerię portretów rodowych (75) oraz rzeźbę, przedmioty rzemiosła artystycznego: meble (głównie gdańskie i holenderskie), wyroby z porcelany, brązu i kości słoniowej, miniatury, dawne stroje, wykopaliska i militaria.

Tradycję rodziny Sierakowskich kontynuowali Stanisław Sierakowski (1881-1939) wraz z żoną Heleną Sierakowską, z domu Lubomirską (1886-1939), aresztowani i zamordowani przez Volksdeutscher Selbstschutz. W czasie II wojny światowej dwór w Waplewie został przejęty przez Niemców, a kolekcja została częściowo rozgrabiona i zniszczona. Część z nich przetrwała na ziemiach polskich, a powojnie trafiła do zbiorów muzealnych, m.in. do Muzeum Narodowego w Gdańsku. Obecnie w dworze w Waplewie znajduje się Muzeum Tradycji Szlacheckiej, oddział Muzeum Narodowego w Gdańsku.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Zakupy (Antoni Sierakowski kupował głównie w czasie podróży zagranicznych, m.in. do Włoch); dziedzictwo (m.in. obrazy odziedziczone po Józefie Sierakowskim)

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

xxx

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Wystawy czasowe

xxx

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

K. Rodziewicz, *Katalog zbioru obrazów oraz innych przedmiotów sztuki znajdujących się w posiadaniu rodziny hrabiów Sierakowskich w Waplewie*, Poznań 1879

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

xxx

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

xxx

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

BUKOWSKI A., *Waplewo. Zapomniana placówka kultury polskiej na Pomorzu Nadwiślańskim*, Wrocław, 1989;

RZYSKA-LAUBE D., *Początki waplewskich zbiorów artystycznych za czasów Antoniego Sierakowskiego (1783-1842)*, w: Hochleitner, Szwedowski P. (red.), *Ród Sierakowskich na ziemi malborskiej*, Malbork 2013, s. 115-126;

IDEM *Zaginiona kolekcja. Nowe ustalenia na temat zawartości zbiorów Sierakowskich z Waplewa oraz ich wojennych i powojennych losów*, *Gdańskie Studia Muzealne*, 8. Pałac hrabiów Sierakowskich w Waplewie Wielkim. Ludzie, miejsce, kolekcja, Gdańsk 2015, s. 122-125;

ANDRZEJEWSKA-ZAJĄC A., *Kilka obrazów z kolekcji waplewskiej w zbiorach Muzeum Narodowego w Gdańsku*, *ibidem*, s. 166-179;

PURC-STĘPNIAK B., *W poszukiwaniu upodobań kolekcjonerskich hrabiów Sierakowskich z Waplewa. Dwa obrazy z kolekcji?*, *IBIDEM*, s. 180-197;

KOWALSKA H., *Zbiory waplewskie w świetle korespondencji niemieckiej z lat trzydziestych XX wieku*, *ibidem*, s. 271-283;

IDEM, *Przyczynek do historii zbiorów malarstwa hrabiów Sierakowskich w Waplewie*, *ibidem*, s. 284-288

Kuhnke Monika, *Dwa portrety ze zbiorów Sierakowskich w Waplewie*, "Cenne, bezcenne, utracone", 2008, nr 2, s. 13-16.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

W przedmowie do katalogu zamieszczono komentarz Kraszewskiego, który pisał: „Udzielony mi łaskawie katalog pięknego i ciekawego zbioru dzieł sztuki w Waplewie, przejrzałem z wielkim zajęciem (...). Cóżbyśmy dziś za to dali, gdybyśmy mogli mieć katalogi rozproszonych zbiorów naszych znaczniejszych rodzin, które (rodziny i zbiory zarówno) spotkał los nieszczęśliwego kraju? [...] Jest obowiązkiem tych, co miłują sztukę i pamiątki domowe, dzielić się po trosze skarbami tymi z ogółem, który ich nie ma. [...] Dla zorientowania się w tem co gdzie ocalało, co przybyło, jaki kierunek przybrał smak nasz, słowem nawet do historii ducha i obyczaju potrzebne są spisy podobne. Dajcie Państwo dobry przykład”.

--

UWAGI:

--

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Tomasz F. de Rosset

Data sporządzenia karty:

--

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	